

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ТА УЧНІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Л. Павліченко, С. Яланська, О. Зуб

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Становлення національної школи України характеризується інтенсивним пошуком таких психолого-педагогічних систем, які максимально сприяли б формуванню активної особистості, що володіє творчою компетентністю. Погоджуємось із відомим науковцем Г.І. Щукіною, яка вважає, що процес навчання являє собою складну єдність діяльності вчителя та діяльності учнів, що спрямовані до загальної мети – отримання учнями знань, умінь, навичок, їх розвитку і виховання [1].

Переконані, що важливою умовою розвитку творчої компетентності (навчання, відтворення, учіння, творчість) учителів є опанування методикою розвитку творчості учнів старшої школи. Вона включає дві складові: психологічну (комплекс тренінгових занять) та дидактичну (система творчих завдань із предмету). У процесі експериментального дослідження (проведення тренінг-сервісу) нами проаналізовано динаміку залежності формування психологічної готовності до розвитку творчості в учнів від сформованості творчої компетентності вчителя (див. рис. 1). Із рис. 1. зрозуміло, що в результаті проведення тренінгу на тему «Творча компетентність та педагогічна діяльність вчителя», на початку експериментального дослідження, на базі загальноосвітніх навчальних закладів м. Полтави: ЗОШ №38; Полтавської області: Новооріхівської ЗОШ імені О.Г. Лелеченка; Харківської області: Лигівської ЗОШ (задіяно 12 осіб) з'ясовано, що 64% учителів не мають ускладнень при розв'язанні творчих завдань у педагогічній діяльності, про що самостійно зробили висновки. Водночас, на початку дослідження було проведено тренінг з учнями старшої школи (задіяно 128 осіб) на тему «Творчість у процесі навчання», на

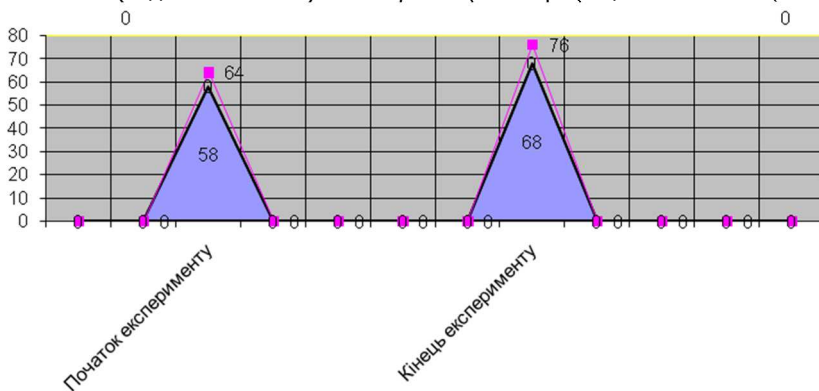

Рис. 1. Динаміка залежності формування психологічної готовності до розвитку творчості в учнів від сформованості творчої компетентності вчителя

основі чого зроблено висновок, що лише у 58% учнів сформована психологічна готовність до розв'язання творчих завдань у процесі навчання.

Після впровадження тренінг-сервісу для вчителів загальноосвітніх

шкіл у кінці експерименту було проведено ті самі тренінги з учителями та учнями, що й на початку експерименту. Визначено, що для 76% (на 12% більше порівняно з початком експерименту) вчителів притаманний відповідний рівень творчої компетентності. На чітку залежність психологічної готовності учнів від творчої компетентності вчителя указують отримані результати щодо учнів. Так, у 68% старшокласників виявлено відповідний рівень психологічної готовності до розв'язання творчих завдань (на 10% більше порівняно з початком експерименту).

Дані експериментального дослідження свідчать про залежність формування психологічної готовності до розвитку творчості в учнів від сформованості творчої компетентності вчителя.

Література

1. Яланська С. П. Психологічні засади розвитку творчості майбутніх учителів біологічних дисциплін: теорія і практика. Монографія. / С. П. Яланська. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2010. – 332 с.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД О.О. КАТОЛІКОВА – У ПРАКТИКУ ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ

Пивовар Н.М., Хілїнська Т.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

О.О. Католіков – народний вчитель РСРС (1988), заслужений учитель РСФСР (1982), заслужений учитель Республіки Комі (1977), член-кореспондент Російської Академії освіти (1989), директор Сиктивкарської агрошколи-інтернату для дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківської опіки (з 1973 по 1996).

Головною педагогічною задачею О.О. Католікова було трудове виховання. Як і А.С. Макаренку він вбачав сенс виховання у набутті трудових навичок, так як праця – це основа щастя, комфорт у душі. Всі роки його директорства були пов'язані з будівництвом, ремонтом міських будівель інтернату, благоустроєм Межадорського табору, який згодом перетворився у потужне навчально-дослідне господарство. Ось цифри, які його характеризують: господарство має 750 га державного заказника, сам табір розкинувся на 30 га, під сінокісними луками – 75 га. Табір має 34 будівлі оснащені водопроводом та опаленням. Лише машинний парк нараховує 25 тракторів, а також культиваторів, сажалок, сіялок, сінокосилок та ін. техніки. Побудовані гаражі, два фінських ангари, декілька овочехранилищ, теплиць, приміщень для худоби.

Саме у навчально-дослідному господарстві «Межадорське» і здійснювалося широке трудове виховання мешканців інтернату: найменші працювали на ділянках, годували кроликів; підлітки вирощували квіти (2 га), овочі; доглядали за тваринами, птахами; виконували дослідні завдання, одержані на уроках біології; старшокласники були зайняті на будівництві та ремонті, а також за завданнями інституту біології КНЦ виконували ряд науково-дослідних робіт.

Агрошкола-інтернат цілеспрямовано здійснювала утиск на професійно-господарську підготовку учнів, яка б допомогла випускникам-сиротам самовизначитися на ринку професій, та й навички сільськогосподарської праці можуть знадобитися кожному у дорослому житті. Навчальні